

Politiska partier i Europa

En jämförelse mellan finska Sannfinländarna och kosovoalbanska
Lëvizja Vetëvendosje

Abstract

With the current political climate in Europe and certain European countries as a background our essay compares the Finnish Sannfinländarna and Kosovo-Albanian Lëvizja Vetëvendosje. The aim of this essay is to examine whether similarities between these political parties exists or not. Political programs related to the Finnish and Kosovo- Albanian party is the essay's empirical data and foundation. Our essay is conducted as a case study research where the empirical data is analysed on the basis of a theoretical framework about the classification of political parties. The analysis indicates that there are similarities between these political parties and that these similarities can also be considered as differences because their articulation (and context) varies. The analysis indicates also that Sannfinländarna and Lëvizja Vetëvendosje are to be considered as centre parties where the difference between them is insignificant.

Innehållsförteckning

Disposition.....	4
Kapitel 1	5
1.1 Inledning.....	5
1.2 Syfte & frågeställning.....	6
1.3 Tidigare forskning.....	6
Kapitel 2 Introduktion till partierna.....	8
2.1 Sannfinländarnas historia	8
2.1.1 Partiets politik och policyområden	8
2.2 Lëvizja Vetëvendosje och dess historia	9
2.2.1 Partiets politiska program.....	12
2.2.2 Lëvizja Vetëvendosje i Kosovos parlament.....	15
Kapitel 3 Metod	17
3.1 Val av metod	17
3.2 Avgränsning & typ av empiri.....	19
3.3 Hantering av det empiriska materialet.....	20
Kapitel 4 Teoretisk ansats	22
4.1 Vad är politiska partier?.....	22
4.2 Hur skiljs politiska partier åt?.....	23
4.2.1 Kännetecken för radikala partier på höger respektive vänsterskalan.....	24
Kapitel 5 Analys av det empiriska materialet.....	26
5.1 Likheterna mellan Sannfinländarna och Lëvizja Vetëvendosje.....	26
5.2 Skillnaderna mellan Sannfinländarna och Lëvizja Vetëvendosje	27
5.3 Slutsats.....	29
Referenslista	30

Disposition

Arbetet innefattar fem kapitel där varje kapitel innehåller information om arbetets olika delmoment. Kapitel 1 är att betrakta som en arbetets introduktion eftersom det är inom detta kapitel som läsaren får en redogörelse för arbetets syfte och problemställning samt huruvida temat ifråga behandlats tidigare inom samhällvetenskaplig forskning eller inte. Kapitel 2 är presentation av det finska respektive kosovoalbanska partiet. Presentationen tar sin utgångspunkt i partiernas historia för att sedan redogöra för läsaren om partiernas politiska program. Detta kapitel är också att betrakta som det kapitel där arbetets empiriska material presenteras. Partiernas politiska program är arbetets empiriska material. Kapitel 3 kretsar kring metodologiska aspekter och har till syfte att redogöra för gjorda val samt argumentera för varför valen ifråga har gjorts. Kapitel 4 behandlar arbetets teoretiska utgångspunkt medan kapitel 5 redogör för analysen av det empiriska materialet och avslutas med en slutsats där arbetets frågeställning ställs mot det analyserade materialet.

Kapitel 1

1.1 Inledning

Den europeiska kontinentens (politiska) historia präglas av konflikter mellan länder och två världskrig som följt av detta. Utrikespolitik med fred som utgångspunkt bland Europas länder påbörjades år 1951 med undertecknandet av europeiska kol- och stålfördraget mellan Frankrike, Tyskland, Italien och Benelux länderna. Denna handling kom att etablera och utveckla ett samarbete mellan Europas demokratiska stater medan icke demokratiska stater i Europa lämnades utanför. Kalla krigets slut och upplösningen av Warszawapakten förändrade återigen den politiska kartan i Europa. Länder med ett icke demokratiskt styrelse under det kalla kriget i Central- och Östeuropa förändrade sin politiska agenda gentemot staterna i Västeuropa och uttryckte en politisk vilja att samarbeta för fred och etablera ett demokratiskt samhälle. Initiativet från år 1951 har utvidgat och ökat det politiska samarbetet bland Europas stater genom en inkludering av före detta kommunistiska stater i Europa i EU-samarbetet samtidigt som den europeiska unionen stärkt sin politiska (och rättsliga) infrastruktur, legitimitet och makt i samtliga medlemsstater via ratificerade traktat.¹

Integration och samarbete har fört europeiska stater närmare varandra men det skillnader kvarstår.² I takt med den internationella finanskrisen början och den nuvarande ekonomiska krisen inom den europeiska monetära unionen (EMU) har den politiska arean bland Europas länder intagits av partier vars program och ställningstaganden inte förespåkar ett heterogent samhälle.³ Inom ramen för detta hade vi tänkt oss en jämförelse mellan två politiska partier som verkar i olika delar av Europa men som teoretiskt anses tillhöra samma politiska familj.⁴ Våra undersökningsobjekt är finska *Sannfinländarna* och kosovoalbanska *Lëvizja Vetëvendosje* (Rörelsen för självbestämmande).

¹ Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s: 6-12 & Tallberg, Jonas (2011) *EU:s politiska system*, s: 19-34 & 144-152

² Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s: 3

³ Sveriges Radio (2012) *Eurokris och främlingsfientlighet*

⁴ Se Delafrouz, Ghazal (2009) *Vetevendosje- A minor field study of the Kosovo Albanian resistance movement*, Lund University, Sweden & European Election Database (2012) *Finland - Political parties* (elektronisk) Tillgänglig <http://www.nsd.uib.no/european_election_database/country/finland/parties.html> 2013-05-19

1.2 Syfte & frågeställning

Statsvetenskap är en akademisk disciplin vars syfte är att bringa kunskap om politik på nationell och internationell nivå. Makt, fördelning, offentliga institutioner, demokrati och byråkrati är exempel på centrala begrepp inom statsvetenskapen. Politik är att betrakta som ett verktyg som gör det möjligt att förändra saker och ting i samhället där utfallet har en positivt (respektive negativ) inverkan på människor, företag, myndigheter etc. Politik är, med andra ord, en reflektion av hur ett samhälle ser ut, vad den står för etc. vars kärna är politiska partier.⁵ Det finns olika typer av politiska partier men deras gemmensamma nämnare är inäta regeringsställning och styra landet utifrån deras politiska program.⁶

Våra undersökningsobjekt verkar i två olika delar av Europa där det, generellt, råder skillnader vad gäller ekonomi, politik, säkerhet etc. Syftet med vårt arbete är att undersöka huruvida det finns någon likhet mellan partierna ifråga eller inte. Vår frågeställning lyder:

- Finns det någon likhet mellan finska Sannfinländarna och kosovoalbanska Lëvizja Vetëvendosje?

1.3 Tidigare forskning

Det råder ingen brist på tidigare forskning om politiska partier inom statsvetenskap eftersom studier om politiska partier faller inom statsvetenskapens intressesfär och forskningsområde. Exempel på statsvetenskaplig forskning med politiska partier i fokus är verk av Robert Michels⁷ och Peter Mair och Mudde Cas.⁸

Övergången från kommuniststyre till demokrati i Central- och Östeuropa skapade ett nytt fält där statsvetare kunde bedriva forskning om politiska partier. Gallagher, Laver och Mair skriver att uttalande om den politiska familjebildningen i länder med ett kommunistiskt förflyttat i Europa skall vara balanserad eftersom kontexten skiljer sig

⁵ Badersten, Björn & Gustavsson, Jakob (2010) *Vad är statsvetenskap? Om undran inför politiken*, s:14-15

⁶ Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s: 238-240 & 328

⁷ Michels, Robert (1911/1962) *Political parties: A sociological study of the oligarchical tendencies of modern democracy*, The Free Press, New York

⁸ Mair, Peter & Cas, Mudde (1998) *The party family and its study*, Annual review of political science, 1, 211-229

från den i europeiska länder med en icke kommunistisk historia. Dock kan följande gemensamma trender lyftas fram:

- a) Samtliga 'partier' rörelser i kommunistiska länder var en enad opposition till det kommunistiska styret vars ledare och medlemmar splittrades upp i ett antal olika partier (exempelvis liberaler eller nationalisterna) när kommunismen föll och demokrati infördes.
- b) Partier i tidigare kommunistiska länder leds (och består) av personer med ett kommunistiskt förflyttat som teoretiskt antagit demokratiska värden och värderingar medan i praktiken inte skiljer sig så mycket från det kommunistiska partiet och dess motstånd till liberalism och marknadsekonomi etc.
- c) Den politiska arenan består också av partier med kopplingar till det kommunistiska partiet (relativt starkt stöd bland väljarkåren) samt av partier som existerade innan det kommunistiska styret infördes som försöker upprätta en väljarbas etc.
- d) Kristdemokratiska och konservativa partier existerar där den förstnämnda har en svag ställning (stark ställning i Västeuropa) medan det senaste har en stark ställning (svag ställning i Västeuropa).⁹

Andra studier som gjorts i jämförande syfte mellan politiska partier (och system) i Västeuropa och Central- och Östeuropa är *Party systems in post-communist central Europe: patterns of stability and consolidation*¹⁰, *Cleavages, party strategy and party system change in Europe, east and west*¹¹ och *Origin, ideology and transformation of political parties: East- Central and Western Europe compared*.¹²

Det finns även tidigare forskning kring extrema partier i Europa¹³ men, baserad på vår kännedom, finns det ingen tidigare forskning där det gjorts en jämförelse mellan finska *Sannfinländarna* och kosovoalbanska *Lëvizja Vetëvendosje* (Rörelsen för självbestämmande).

⁹ Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s: 270-274

¹⁰ Lewis, Paul G (2006) *Party systems in post-communist central Europe: patterns of stability and consolidation*, Democratization, 13 (4), 562-583

¹¹ Sitter, Nick (2002) *Cleavages, party strategy and party system change in Europe, east and west*, Perspectives in European Politics and society, 3 (3), 425-451

¹² Hlousek, Vit & Lubomir, Kopecek (2010) *Origin, ideology and transformation of political parties: East- Central and Western Europe compared*, Farnham: Ashgate

¹³ Exempelvis Mudde, Cas (2007) *Populist radical right parties in Europe*, Cambridge University Press, Cambridge

Kapitel 2 Introduktion till partierna

2.1 Sannfinländarnas historia

Sannfinländarna uppstod i samband med att Finlands Landsbygdsparti (på finska Suomen maaseudun puolue) avslutade sin politiska verksamhet efter motgångar på den politiska arenan. Det nuvarande partiet bildades år 1995 vars politiska program bär med sig föregångarnas värderingar kring exempelvis migrationspolitik, EU och valutasamarbetet EMU.¹⁴

Finska Riksdagen består av 200 ledamöter som väljs vart fjärde år. Ingen procentspärr existerar vilket innebär att även enskilda individer med drygt 50 000 röster kan komma in i riksdagen. Utgången av det finska valet år 2011 var omvälvande inom finsk politik och fick internationell uppmärksamhet på grund av det oväntade valresultatet. Fram till riksdagsvalet år 2011 hade Sannfinländarnas position i den nationella politiska arenan varit oförändrad men kom att förändras när partiet fick 19,1 % av rösterna i det nationella valet år 2011. Det 'obetydliga' partiet blev nu en politisk maktfaktor som landets tredje största parti.¹⁵

2.1.1 Partiets politik och policyområden

Partiet har bestämda åsikter på flera politikområden och kan samarbeta med vissa partier på särskilda punkter. Då sannfinländarna är vänster i sina ekonomiska frågor innebär det egentligen att de kan samarbeta med exempelvis finska socialdemokraterna. Vänstern i Finland vill dock inte samarbeta med Sannfinländarna på grund av deras främlingsfientliga åsikter. På kommunal nivå har Sannfinländarna samarbetat med högerpartier som Kokoomus (Samlingspartiet) och Kristdemokraterna. Utgångspunkten för samarbetet med exempelvis finska kristdemokraterna baserar sig på socialkonservativa värderingar medan skillnader kring den ekonomiska politiken utgör en skillnad mellan partierna.¹⁶

¹⁴ Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund*

¹⁵ Perussuomalaiset (2013) *Historia* & DN (2011) *Sannfinländarna finländska valets raket*

¹⁶ Fria tider (2012) *Sannfinländarna kommunalvalets största vinnare*

Sannfinländarna motsätter sig den Europeiska Unionen och en ökad europeisk integration. Detta grundar sig i den nationalistiska framtoningen hos åtminstone somliga sannfinländska riksdagsledamöter. Även om partiledaren Timo Soini försöker dölja och nedvärdera vissa rasistiska och främlingsfientliga åsikter inom partiet. Sannfinländska riksdagsledamöter har kommit med rasistiska kommentarer. Motsättningen mot den Europeiska Unionen inom partiet bottnar i flera saker. Då partiet har en historia i Finlands Landsbygdsparti finns det kvar så att säga en stark tro på det egna jordbruket och en skepsis mot EU subventioner och regler. Den finska neutralitets- och eftergiftspolitiken gentemot grannen i öst har lämnat kvar en misstro mot internationella aktörer vilka skulle diktera den finska utrikespolitiken. Det alltmer intima EU samarbetet inkräktar på den nationella bestämmanderätten enligt Sannfinländarna. Partiet hyser också en väldigt stark tro till den gamla valutan. Och en kritisk inställning gentemot Euron.¹⁷

Visserligen har Sannfinländarna en ledamot i Europaparlamentet men partiets linje är ändå EU kritisk och i synnerhet emot gemensamma så kallade ”bail outs”.¹⁸

2.2 Lëvizja Vetëvendosje och dess historia

Lëvizja Vetëvendosje¹⁹ påbörjade sin aktivitet år 1997 inom ramen för rörelsen KAN (Kosova Action Network) med syfte att främja universella värden rörande mänskliga rättigheter, rättvisa, socio-ekonomisk jämlikhet etc. samt att uppmärksamma det internationella samfundet om den serbiska statens ockupation och diktaturiska styre i Kosovo. Demonstration i Pristina (Kosovos huvudstad) innan krigsutbrottet 1998 är att betrakta som första aktion där rörelsen protesterade mot den serbiska statens övertagande av stadens universitet. I samband med krigets slut (år 1999) intensifierade KAN sitt arbete i Kosovo genom att driva kampanjer för att befria krigsgisslan samt upprättade (år 2003) ett antal centra runt om Kosovo med syfte att stärka det civila samhället och dess inflyttande på den politiska makten.²⁰

¹⁷ Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund* & Perussuomalaiset (2013) *Valprogram*

¹⁸ DN (2011) *Finland kommer att bli besvärligare inom EU*

¹⁹ Lëvizje betyder rörelse och Vetëvendosje betyder självbestämmande på albanska. En ordagrann översättning är *rörelsen för självbestämmande*.

²⁰ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *History of Lëvizja Vetëvendosje*, s:1

Förenta nationerna (FN) antog år 1999 resolution 1244 och skickade en internationell beskickning till Kosovo (vid namn UNMIK)²¹ med syfte att administrera Kosovo tills inhemska statsorgan och infrastruktur upprättades. Till en början ägnade KAN inte sig åt resolution 1244 utan försökte att med hjälp av UNMIK få den serbiska staten att överlämna (kosovo)albanska krigsfångar till Kosovo samt information om personer som betecknats som försvunna i samband med Kosovokriget. Det var i samband med dessa initiativ från KAN:s sida som bland annat Albin Kurti släpptes fri av serbiska myndigheter år 2001. Kritiken mot UNMIK och dess styre i Kosovo intensifierades i samband med att Albin Kurti bildade Lëvizja Vetëvendosje år 2005.²² Lëvizja Vetëvendosje förblev KAN-eran trogen och aktioner påbörjades runt om i Kosovo och kulminerades med demonstrationen mot UNIMIK (och den inhemska politiska klassen) år 2005. FN:s politiska arbete i Kosovo hade inte utvecklats i den riktning som den albanska majoriteten hade hoppats på; det internationella samfundets arbete och närvaro i Kosovo hade varken förbättrat den politiska eller ekonomiska situationen i landet. Folkets misstro gentemot UNMIK (och den inhemska politiska klassen) tog sig till uttryck när det tillkännagavs att Kosovos provisoriska regering måste förhandla med Serbien angående landets framtida politiska status. Lëvizja Vetëvendosje motsatte sig detta och arrangerade en protestaktion i Prishtina med mottot *Nej till förhandlingar-Självbestämmande*.²³

Förhandlingarna mellan Kosovos provisoriska regering och den serbiska staten utmynnade inte till något avtal mellan parterna och FN tillsatte Martti Ahtisaari för att lösa den tvist. Det färdiga dokumentet presenterades år 2007 och innefattade den provisoriska regeringens rätt att utropa självständighet samtidigt som den serbiska minoriteten tillhandahöll rätten att bilda ett antal nya kommuner där de utgjorde majoritet. Planen välkomnades av Kosovos provisoriska regering, USA och EU medan den serbiska staten (och Ryssland) motsatte sig den utifrån politiska motiv. Lëvizja Vetëvendosje motsätter sig denna plan eftersom implementeringen av denna plan urholkar Kosovos interna sammanhållning och funktionalitet tillförmån för en indirekt delning av Kosovo via upprättandet av (självstyrande) serbiska enklaver inom Kosovos gränser. Lëvizja Vetëvendosje utlyser proterser i Prishtina samma år. Den till en början fredliga protesten urartade när demonstrationståget stötte på FN:s polisstyrkor utanför

²¹ United Nations Mission In Kosovo

²² Lëvizja Vetëvendosje (2012) *History of Lëvizja Vetëvendosje*, s: 2 - 4

²³ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *History of Lëvizja Vetëvendosje*, s:5

den provisoriska regeringens byggnad. Som en följd av detta dödades två aktivister, 82 aktivister skadades och Albin Kurti (rörelsens ledare) fängslades. Månanden senare arrangerade rörelsen en demonstration under mottot *Mördare* i samband med att ansvariga poliser inte ställdes inför rätta av UNIMIK (och den provisoriska regeringen).²⁴

Med utgångspunkt i planen författad av Martti Ahtisaari (FN:s sändebud för Kosovofrågan) utropades Kosovos självständighet i början av år 2008. Rörelsens aktiviteter tar dock inte slut för det. Sedan Kosovos självständighetsförklaring har Lëvizja Vetëvendosje fortsatt med sina aktioner runt om Kosovo med syfte att ge uttryck för sitt missnöje rörande landets politiska och socio-ekonomiska utveckling.²⁵ Med utgångspunkten att öka sin närvaro och möjlighet att påverka landets framtid ställde Lëvizja Vetëvendosje upp i parlamentsvalet år 2010. Trots brist på finansiella resurser, valfusk etc. fick Lëvizja Vetëvendosje 12,2 % av rösterna och är idag Kosovos tredje största politiska parti.²⁶ Inom ramen för det parlamentariska arbetet har Lëvizja Vetëvendosje representanter i bland annat utrikeskommittén (med Albin Kurti som ordförande) och kommittén för säkerhetstjänsten (med Florian Krasniqi som ordförande).²⁷ Som en följd av ett valdeltagande som inte resulterade med mandat i parlamentet förenades det politiska partiet *Fryma e Re* (New Spirit Party) med Lëvizja Vetëvendosje år 2011. Lëvizja Vetëvendosje har trots mandatet i Kosovos parlament fortsatt sitt arbete med att arrangera protester och demonstrationer. 2012 protesterades det mot bland annat regeringens beslut att upphäva blockaden mot serbiska produkter.²⁸

²⁴ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *History of Lëvizja Vetëvendosje*, s:5-7 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Deconstruction of the Declaration of Independence* s: 1-3 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *One step forward – three steps back* s: 1-2 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Why No Negotiations?*

²⁵ Se Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Aksione*

²⁶ Lëvizja Vetëvendosje (2011) *Vetëvendosje ne Kuvend*. Landets största parti är PDK (nuvarande regeringsparti) medan LDK är näststörsta parti (utanför regeringen vid denna tidpunkt). Assembly of Kosovo (2013) *Results of the last Elections*

²⁷ Assembly of Kosovo (2013) *List of the Committees in the Assembly of Kosovo*

²⁸ Lajmeshqip.com (2011) *Prishtinë: Fryma... u "ndal" në Vetëvendosje*

Illustration över Lëvizja Vetëvendosje och dess historia

2.2.1 Partiets politiska program

Likt andra partier i Kosovos politiska arena har också Lëvizja Vetëvendosje utarbetat ett politiskt program med syfte att få väljarnas stöd och regera. Partiprogrammet innefattar 100 punkter kring 25 olika områden där ekonomisk utveckling och statsbyggande utgör kärnan.²⁹ Vetëvendosje anser att regeringens nuvarande strategi för ekonomisk utveckling förvandlat Kosovo till en stat där importen av varor är större än exporten av varor. Vetëvendosje förespråkar demokrati och ett ekonomiskt system med privata aktörer och statsägda företag och skriver bland annat att följande åtgärder bör implementeras för att påbörja landets ekonomiska utveckling:

- Den inhemska verksamheten inom jordbruk skall subventioneras av staten med syfte att stimulera denna verksamhet och göra Kosovo självförsörjande av produkter som går att framställa. På sikt skall detta bidra till att importen av jordbruksprodukter sjunker (och balanserar sig i relation till nivån av export).³⁰
- Kosovos naturresurser och lönsamma företag ägda av staten skall inte säljas till privata aktörer eftersom de utgör en utgångspunkt för Kosovos ekonomiska utveckling vars ekonomiska kapital kan användas för att stödja andra samhällssektorer. Företag som exempelvis Trepca (gruva med naturmineraler) och KEK (elföretag med råvaror (främst kol) för elproduktion) skall, med andra ord, inte exploateras av privata aktörer och berika (korrupta) politiker. Inom ramen för detta

²⁹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 1-17

³⁰ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s:8-9 & 11-12

skall försäljningen av statsägda företag (med negativ inverkan på Kosovos ekonomi) ses över för att få bukt med den urartade och vinklade privatiseringen.³¹

- En förändring av den nationella skattepolitiken där varor och tjänster inte beskattas på samma sätt samt etablerandet av ett progressivt skattesystem med syfte att främja ekonomisk utveckling samt reducera skillnader mellan samhällsgrupper. Inom ramen för detta bör Kosovo och Albanien också bilda en gemensam ekonomisk zon med syfte att etablera en större marknad och främja ekonomisk utveckling för parterna.³²
- Ekonomisk utveckling är beroende av ett rättsväsende vars funktion i samhället är att tjäna samhället och inte olikartade aktörer. Lika behandling inför lagen för samhällets samtliga medborgare samt för individer som tjänstgör i Kosovo (exempelvis den europeiska unionens mission för lag och rätt i Kosovo, EULEX). Vidare skall kopiering av lagstiftning från andra stater upphävas ifall det inte tjänar nationella intressen samt reflekterar nationella värden. Ett rättsväsende finner inte legitimitet bland folket ifall folkets värden etc. inte reflekteras av lagen. Ett bygge för framtiden förutsätter också att ärenden från det förgångna har behandlats av rättsväsendet. Med detta som utgångspunkt skall resurser inom nationella rättsväsendet användas för att bland annat granska politikernas förmögenhet, krigsbrott, utförsäljningen av statliga företag samt korruption (bland politiker i första hand).³³

Vad gäller uppbygganden av staten Kosovo och dess institutioner anser Vetëvendosje att detta skall göras utifrån demokratiska principer och värderingar där folket utser och avsätter dess representanter via fria och rättvisa val.³⁴ Innan en funktionell demokratisk stat kan upprättas är det av betydelse att staten Kosovo implementerar följande i det praktiska:

- Frigöra sig från det internationella samfundets indirekta styre och reformera landets konstitution där det tillkännages att Kosovo är en albansk stat och att den albanska befolkningens kamp för frihet och självstyre erkänns. Nuvarande statliga symboler

³¹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 9-10

³² Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 12

³³ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 3-4 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Accountability and Responsibility: ICO and EULEX*

³⁴ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 2-3

ersätts med symboler som reflekterar den albanska befolkningens historia, tradition etc. Konstitutionen skall också reformeras till den grad att Ahtisaari planen ogiltigförklaras eftersom den utgör basen för en intern uppdelning av Kosovo på basis av etnicitet och kultur där det internationella samfundets styre över Kosovo garanteras. Inom ramen för konstitutionella förändringar skall Kosovos befolkning också tilldelas rätten att själva avgöra huruvida en förening med Albanien främjar deras intressen eller inte.³⁵

- Staten Kosovo skall verka för att kontrollera samtliga delar inom Kosovos gränser och motarbeta parallella instanser som inte erkänns av landets grundlag. Staten Kosovo kan inte anses vara självständig ifall detta tillåts ske inom landets gränser. Kosovos norra delar (där den serbiska minoriteten etablerat ett parallellt samhälle sedan krigets slut med hjälp av den serbiska staten) skall, med andra ord, också lyda under Kosovos grundlag. Den serbiska minoriteten skall garanteras grundläggande mänskliga rättigheter likt andra minoriteter i Kosovo men inte särbehandlas med ökade rättigheter.³⁶
- Kosovos utrikespolitik skall tjäna statens intressen och synkroniseras med Albanien utrikespolitik för att värna om albanernas intressen i Kosovo, Albanien och dess grannländer. Vidare skall politiska (och diplomatiska) förbindelser med andra stater etableras där parterna ifråga respekterar varandras frihet, självständighet och gemensamma intressen.³⁷
- Den nationella säkerheten skall garanteras via försvarsmakten, säkerhetstjänsten och andra säkerhetsinstanser vars uppbyggnad och arbete skall ske utifrån målet att garantera medborgarna trygghet, fri rörlighet, skydd för egendom etc. samt utföra internationella uppdrag för fred och säkerhet utomlands vid behov. Vidare bör medlemskap i NATO och EU eftersträvas ifall Kosovo inte är ett resultat av kompromisser och skiljer sig från andra länders väg till medlemskap.³⁸

³⁵ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program s: 1-2* & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Deconstruction of the Declaration of Independence*

³⁶ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program s: 6* & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Accountability and Responsibility: ICO and EULEX*

³⁷ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program s: 7* & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Why No Negotiations?*

³⁸ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program s: 8*

Enligt Lëvizja Vetëvendosje bör Kosovos regering också erkänna kosovoalbanernas betydelse för Kosovos socio-ekonomiska stabilitet under och efter kriget genom att exempelvis underlätta för kosovoalbaner utanför landets gränser (syftar på kosovoalbaner i exempelvis Tyskland, USA, Skandinavien och Australien) att få dubbelt medborgarskap, rätten att rösta vid nationella val och skattelättnader vid investeringar i Kosovo.³⁹ Initiativets syfte förklaras på följande sätt:

We are committed that the state of Kosovo through its representatives help and coordinate the organization of Albanian emigrants in countries where they live, so that there they have greater political weight being organized and increase their chances for advancing their interests. Organized emigrants have more chance to improve their social and political position and then, helped by Kosovo to help Kosovo.⁴⁰

För detta ändamål skall regeringen upprätta ett ministerium för den kosovoalbanska diasporan.⁴¹

2.2.2 Lëvizja Vetëvendosje i Kosovos parlament

I parlamentet har Vetëvendosje varit sin politiska linje trogen. Partiet sitter utanför regeringen och motsätter sig regeringens politik med motiveringen att denna regering degraderad staten Kosovo och dess institutioner. Privatisering av statsägda företag och tillgångar, decentraliering, förhandlingarna med Serbien, skandaler med ministrar och politisering av statsorgan är exempel som Vetëvendosje tenderar att lyfta fram som argument. Med detta som utgångspunkt utarbetade partiet en motion för att avsätta inrikesministern Bajram Rexhepi men förlorade omröstningen i parlamentet. Inom parlamentets ramverk har Vetëvendosje också lämnat (parlament)salen innan votering ägt rum (protestaktion).⁴²

³⁹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 8

⁴⁰ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 8

⁴¹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 8. Kosovos regering inrättade detta den 19 maj 2011. Government of Kosovo (2013) *Ministry of Diaspora*

⁴² Se Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Aktivitetet ne Kuvend* & Zëri (2013) *Deshtion mocioni i Vetëvendosjes*

Regerings initiativ som Vetëvendosje ställt sig bakom är bland annat *a)* regeringens beslut att intervensera i norra Kosovo med syfte att ta kontroll över gränsposteringarna mot Serbien, *b)* regeringens embargo gentemot serbiska varor och produkter tills Serbien lyfter sitt embargo gentemot varor och produkter tillverkade i Kosovo och *c)* överenskommelser från förhandlingarna med Serbien skall ratificeras av parlamentet för att anses som juridiskt giltiga.⁴³ Slutligen bör det också nämnas att Vetëvendosje inte har något utpräglat samarbete med andra partier i opposition⁴⁴ samt att det inte hör till ovanligheterna att Vetëvendosje organiserar protester utanför dess parlamentariska arbete.⁴⁵

⁴³ Se Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Aktivitetet ne Kuvend*

⁴⁴ De senaste veckorna har dock det rapporterats i kosovoalbansk media att partiledare Albin Kurti träffat partiledare för ledare för landets näst största parti (LDK) Isa Mustafa med syfte att förbättra relationerna och synkronisera partiernas aktivitet i parlamentet för en starkare och enad opposition. Bota sot (2013) *Takohen përsëri Isa Mustafa e Albin Kurti & Lëvizja Vetëvendosje* (2013) *Lëvizja VETËVENDOSJE! kërkoi formimin e një blloku opozitar me LDK-në & LDK* (2013) *Kryetari Mustafa u takua me z. Albin Kurti & Zëri* (2013) *Takohen Mustafa e Kurti për koordinim të veprimeve opozitare*

⁴⁵ Se Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Aksione*

Kapitel 3 Metod

3.1 Val av metod

Inom ramen för detta arbete har vi valt att begränsa oss till två undersökningsenhet med ambitionen att *a)* fördjupa våra kunskaper om politiska partiprogram och klassificering av politiska partier och *b)* besvara vår problemställning. Vi har, med andra ord, valt att använda oss av fallstudiemetoden utifrån de anledningar som nämndes ovan samt de egenskaper som fallstudiemetoden kännetecknas av⁴⁶. Denna samhällsvetenskapliga metod kännetecknas av fokus på få undersökningsenheter med syfte att frambringa detaljerad kunskap om undersökningsenheterna. Det finns olika varianter av fallstudier vars syfte skiljer sig från varandra. *Heuristiska fallstudier* har som mål att undersöka huruvida nya teoretiska idéer kan vara fruktbara för fortsatt forskning medan *avgörande studier* har en ambition att testa den valda teorin förklaringskraft. Vår fallstudie är att betrakta som en *disciplined configurative case* eftersom representativa intentioner inte är av intresse utan förståelse och förklaring av en företeelse utifrån teoretisk resonemang.⁴⁷

Hammersley and Gomm hävdar att det inte finns några specifika fördelar respektive nackdelar med fallstudie metoden eftersom dessa är förbundna med fallstudiens syfte och karaktär. Den främsta kritiken mot denna samhällsvetenskapliga metod berör generalisering av resultat och objektivitet. Kritikerna hävdar att resultat från forskning baserad på denna metod inte går att generalisera eftersom resultaten uttalar sig endast om undersökningsenheter som inkluderats i fallstudien. Försvarna av fallstudiemetoden hävdar exempelvis att denna problematik löses genom att läsaren får avgöra huruvida resultat från en fallstudie är relevant för andra sammanhang eller inte. Kritiken rörande objektivitet grundar sig på resonemanget att den skrivna texten tenderar att reflektera forskarens erfarenheter från fältet.⁴⁸ Med tanke det empiriska materialets karaktär i denna uppsats anser vi inte att detta är av relevans eftersom samma studie kan replikeras ifall resultaten ifrågasätts. Inom ramen för denna kontext hävdar vi, därmed, att denna

⁴⁶ Hague, Rod & Harrop, Martin (2010) *Comparative Government and Politics*, s. 43-45

⁴⁷ Gomm, Hammersley & Foster (2000) *Case study method – key issues, key texts* s:3-7 & 98-99 & Alexander L. George and Andrew Bennett (2005) *Case studies and theory development in the social sciences* s: 75

⁴⁸ May, Tim (2001) *Social Research – Issues, methods and process*, s: 120 -125, 146 & 157-168 & Gomm, Hammersley & Foster (2000) *Case study method – key issues, key texts* s :2-7 & 98-100

uppsats uppfyller kriteriet för reliabilitet.⁴⁹

Fallstudiemetoden i förhållande till andra samhällsvetenskapliga metoder⁵⁰

Experiment	Case study	Survey
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Investigation</i> of a relatively small number of cases. • <i>Information</i> gathered and analysed about a small number of features of each case. • <i>Study of cases</i> created in such a way as to control the important variables. • <i>Quantification</i> of data is a priority. • <i>The aim</i> is either theoretical inference – the development and testing of theory – or the practical evaluation of an intervention. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Investigation</i> of a relatively small number of cases (sometimes just one). • <i>Information</i> gathered and analysed about a large number of features of each case. • <i>Study of naturally occurring cases</i>; or, in 'action research' form, study of cases created by the actions of the researcher but where the primary concern is not controlling variables to measure their effects. • <i>Quantification</i> of data is not a priority. Indeed, qualitative data may be treated as superior. • <i>The main concern</i> may be with understanding the case studied in itself, with no interest in theoretical inference or empirical generalization. However, there may also be attempts at one or other, or both, of these. Alternatively the wider relevance of the findings may be conceptualized in terms of the provision of vicarious experience, as a basis for 'naturalistic generalization' or 'transferability'. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Investigation</i> of a relatively large number of cases. • <i>Information</i> gathered and analysed about a small number of features of each case. • <i>Study of a sample of naturally occurring cases</i>; selected in such a way as to maximize the sample's representativeness in relation to some larger population. • <i>Quantification</i> of data is a priority. • <i>The aim</i> is empirical generalization, from a sample to a finite population, though this is sometimes seen as a platform for theoretical inference.

⁴⁹ Brante Thomas, Andersen, Heine & Korsnes Olav (2007) *Sociologiskt Lexikon* s: 262

⁵⁰ Roger Gomm & Martyn Hammersley (2000) Introduction, I I Roger Gomm, Martyn Hammersley and Peter Foster - *Case study method – key issues, key texts* s:4

3.2 Avgränsning & typ av empiri

Att forska om partier är inget nytt för statsvetare. Det finns en mängd olika statsvetenskapliga verk om partier vars innehåll bidrar till en ökad förståelse av politiska partier och deras (interna och externa) verksamhet. Gemensam nämnare för, mer eller mindre, samtliga statsvetenskapliga verk är någon form av avgränsning. I det praktiska arbetet med statsvetenskapliga verk är avgränsningar ett sätt för verkets författare att inkludera respektive exkludera empiriskt material med syfte att förhålla sig till verkets syfte och frågeställning. Inom ramen för detta arbete har vi bestämt oss för att begränsa oss till de valda partiernas politiska program eftersom vi anser att dessa dokument utgör ett fundament för partiernas politiska ståndpunkter och syften. I sin tur bidrar denna utgångspunkt till att de valda politiska partierna kan jämföras utifrån deras politiska program och därmed besvara arbetets frågeställning. Avgränsningen för denna uppsats avges, med andra ord, av uppsatsens frågeställning och syfte.

Uppsatsens empiriska underlag baserar sig på dokument författade av de politiska partier som uppsatsen kretsar kring. Tim May hävdar att det råder ett antal olika definitioner av dokument men att endast John Scotts definition överensstämmer med samhällsvetenskaplig forskning.

A document in its most general sense is a written text. Writing is making of symbols representing words, and involves the use of a pen, pencil, printing machine or other tool for inscribing the message on paper, parchment or some other material medium.⁵¹

Definitionen ovan av John Scott omfattar många typer av dokument och det är rimligt att hävda att, mer eller mindre, allt kan betraktas som dokument så länge Scotts kriterier uppfylls. I praktiken innebär detta allt från regerings publikationer till privata dagböcker kan klassificeras som dokument och användas inom samhällsvetenskaplig forskning. Dokument kan antingen klassificeras som primära eller sekundära källor. Uppsatsens empiriska underlag är dokumentation om partiernas politiska program. Denna dokumentation är att betrakta som primär källa eftersom dokumentationen innehåller information för relevant tidsperiod samt den dokumentation politiska partier baserar sin

⁵¹ May, Tim (2001) *Social Research – Issues, methods and process*, s: 178

politiska verksamhet på.⁵² Det är, med andra ord, via politiska program som partier presenterar sin politik, syfte etc. för den nationella väljarkåren. Uppsatsen har också använt sig av sekundära källor (citat eller kommentarer baserad på primära källor) som ett komplement till primär källorna med syfte att exemplifiera partiernas ageranden i det praktiska.⁵³

John Scott skriver kvalitén på dokumentation kan avgöras genom att betrakta dokumentationen ifråga utifrån kriterierna autenticitet, trovärdighet, representativitet och mening (relevans)⁵⁴. Politiska partiprogram är att betrakta som äkta eftersom denna innehåller information skriven av insatta personer vars mål att uttrycka och förmedla partiets politik och ståndpunkter till väljarna i syfte att vinna deras stöd i nationella val. Dokumentationens trovärdighet kan, å andra sidan, ifrågasättas eftersom dokumentet ger uttryck för subjektiva ståndpunkter etc. där syftet är att 'sälja' ett löfte trots att implementeringen av vallöftet inte nämns för väljaren. Att informationen är en aning vinklad är inget vi utesluter utan betraktar det som naturligt eftersom politiska partier har en skyldighet gentemot sig själva att presentera sig som bättre än övriga politiska partier. Vidare kan också partiprogramens representativitet ifrågasättas. Politiska partier presenterar idéer om hur ett samhälle bör se ut se vars kontenta faller inte samtliga medborgare smaken. Ifall valresultat går partiets väg och regeringsställning intas (eller mandat i parlamentet) är legitimt att hävda att deras samhällsidé är representativ eftersom den finner stöd bland merparten av landets medborgare men eftersom samtliga medborgare inte samtycker blir denna representativet icke representativ för en del medborgare. Slutligen är dokumentationens innehåll och dess relevans för uppsatsens frågeställning och syfte obestridlig eftersom innehållet i partiernas politiska program är förutsättningen själva uppsatsen.

3.3 Hantering av det empiriska materialet

De politiska partier som uppsatsen kretsar kring är att betrakta som frikostiga vad gäller tillgängligheten av dokument vars innehåll informerar om partihistoria, politisk linje, partimedlemar, partiorganisation, politiska aktiviteter etc. via dess officiella hemsida och tidning. Det empiriska materialet har hanterats enligt följande:

⁵² May, Tim (2001) *Social Research – Issues, methods and process*, s: 178-180

⁵³ May, Tim (2001) *Social Research – Issues, methods and process*, s: 178-180

⁵⁴ May, Tim (2001) *Social Research – Issues, methods and process*, s: 189-190

- a) Empiriskt material har inhämtats från partiernas officiella hemsida rörande dess historia, politiska program och politiska aktiviteter inom det parlamentariska arbetet. Information om aktiviteter organiserade av Lëvizja Vetëvendosje utanför det parlamentariska arbetet har också hämtas in eftersom detta är en del av partiets verksamhet. Dokumentation från partierna ifråga har också kompletterats med tidningsartiklar.
- b) Informationen från det insamlade empiriska materialet om det finska respektive kosovoalbanska partiet har filtrerats i enlighet med uppsatsens frågeställning och syfte. Det empiriska material och information om ansågs vara oförenlig med uppsatsens frågeställning och syfte har exkulderats med motiveringen att 'överflödig' information ökar sannolikheten för avvikelse. Information om aktiviteter organiserade av Lëvizja Vetëvendosje har exempelvis reducerats till ett fåtal.
- c) Efter slutförd filtrering har det empiriska materialet a) översatts från albanska, finska och engelska till svenska, b) presenterats för läsaren och c) analyserats utifrån uppsatsens teoretiska resonemang. Vad gäller dokumentationens översättning till svenska reserverar vi oss för eventuella avvikelser i översättnings (och tolknings) processen.

Inom ramen för denna kontext hävdar vi, därmed, att denna uppsats uppfyller kriteriet rörande validitet.⁵⁵

⁵⁵ Brante Thomas, Andersen, Heine & Korsnes Olav (2007) *Sociologiskt Lexikon* s: 341

Kapitel 4 Teoretisk ansats

4.1 Vad är politiska partier?

Politiska partier skapade demokratin, och det går inte att föreställa sig modern demokrati utan partier.⁵⁶

Politiska partier är en central komponent i demokratiska stater och deras politiska system. Politiska partier är en produkt av monarkins avskaffande (eller upphävda rätt att regera) och det traditionella samhällets övergång till det moderna där folket tilldelas rätten att utse dess styrande via (nationella) val. Definitionsskillnader om politiska partier är befintliga inom statsvetenskapen. Politikern Edmund Burke yttrade sig exempelvis om att ett politiskt parti består av män med syfte att enas om nationella frågor medan Anthony Downs hävdar att ett politiskt parti består av män vars syfte är att inta (och kontrollera) offentliga positioner där beslut om samhällets intressen fattas. Definitionerna ovan är, enligt oss, inte förenliga med politiska partier i nutida Europa. I enlighet med Giovanni Sartoris definition av politiska partier är ett politiskt parti att betrakta som en bestående sammanslutning av individer vars avsikt är att *a)* inta tongivande positioner i samhället, *b)* implementera partiets politiska program och *c)* maximera stödet bland väljarkåren. I ett demokratiskt samhälle är politiska partiers möjlighet att uppnå ovanstående syften bunden till partiets resultat i nationella val samt det nationella valsystemets karaktär (huruvida uppdelning av den politiska makten är ett måste eller inte). Politiska partier är också aktörer som utformar organiseringen i det nationella parlamentet samt fördelningen av nationella resurser bland medborgarna, införlivar tidsenliga frågor på den politiska dagordningen med syfte att öka sitt stöd bland väljarna och anpassa sig till rådande omständigheter, nominerar kandidater till val, rekryterar partimedlemmar, aktiverar och socialiserar partimedlemmar och väljare politiskt samt tjänar som en kommunikationslänk mellan politiker och folket.⁵⁷

⁵⁶ Erlingsson & Håkansson & Johansson & Mattson (2012) *Politiska partier*, s: 9

⁵⁷ Gallagher, Michael & Michael Laver & Peter Mair. (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s:366-367 & 412-413 & Brante & Andersen & Korsens (2007) *Sociologiskt lexikon*, s: 241 & Erlingsson & Håkansson & Johansson & Mattson (2012) *Politiska partier*, s: 9-13 & Hague, Rod & Harrop, Martin (2010) *Comparative Government and Politics. An Introduction*, s: 203-204

4.2 Hur skiljs politiska partiet åt?

I demokratiska länder tenderar den nationella politiska arean att bestå av flera politiska partier och tenderar att delas in i vänster och höger.⁵⁸ Indelningen markerar ideologiska skillnader mellan politiska partier på den politiska arean samt ett uttryck för hur befolkningen och den politiska eliten uppfattar politiken.⁵⁹ Partier på vänsterkanten är exempelvis *socialdemokrater* medan *liberaler* är högerpartier.⁶⁰ Med utgångspunkt i politiska program i 50 demokratiska stater drog Ian Budge⁶¹ slutsatsen att följande teman tenderar att skilja på politiska partier på vänster respektive högerkanten:⁶²

Internationalism	Nationell levnadssätt
Demokrati	Författning, auktoritet & moral
Planering & offentligt ägande	Fri marknad
Handelsskydd	Fri handel
Social trygghet	Social harmoni
Utbildning	Lag & ordning
Handelsunioner	Frihet & rättigheter
Fred	Väpnade styrkor

I anknytning till detta skriver Ian Budge att kristna partier tenderar att inkorporera teman associerade med vänstern respektive högern i sitt politiska program och landar i en 'centrisk' position⁶³ samt att dessa teman är sammanfogande.

The themes are linked because ideological writings and party policy documents on both sides do put them together, seeing, for example, worker's interests being best served by the creation of appropriate government structures both at home and abroad.⁶⁴

⁵⁸ Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s: 238-268 & 369- 375

⁵⁹ Hague, Rod - Harrop, Martin (2010) *Comparative Government and Politics - An Introduction*, s: 20-21

⁶⁰ Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe*, s: 238-268

⁶¹ Hague, Rod - Harrop, Martin (2010) *Comparative Government and Politics - An Introduction*, s: 21-22 & Budge, Ian (2006) *Identifying dimensions and locating parties: methodological and conceptual problems*, s: 429

⁶² Punkterna till vänster avser partier på vänsterkanten, punkterna till höger avser partier på högerkanten

⁶³ Budge, Ian (2006) *Identifying dimensions and locating parties: methodological and conceptual problems*, s: 429

⁶⁴ Budge, Ian (2006) *Identifying dimensions and locating parties: methodological and conceptual problems*, s: 429

En del politiska partier benämns som nationalistiska. Nationalistiska partier organiserar sin politiska aktivitet på den politiska arenan kring begreppet nationalism.

Nationalism är en politisk princip vars kontenta betonar etnisk och kulturell identitet som delas av den inhemska befolkningen som grundpelare för staten och dess utformning samt rätten till självbestämmande.⁶⁵ Politiska partier kan också benämnas som främlingsfientliga, det vill säga partier vars politiska agenda grundar sig på motvilja gentemot individer från främmande länder bosatta i landet eller externa aktörer som de anser utövar kolonialmakt över landet.⁶⁶ Meindert Fennema menar på att en skiljelinje inte kan dras mellan nationalistiska och främlingsfientliga partier eftersom etnisk nationalism utgör grunden för det politiska programmet.

Ethnic nationalism, on the other hand, is based on a metaphysical notion of nation. The nation has a 'soul' and membership is defined by descent, and by a common 'destiny'. Membership in the ethnic nation is based on *ius sanguinis*, whereas membership in a nation based on contract is based on *ius soli*. Ethnic nationalism is expressed both in terms of 'blood' and 'culture'.⁶⁷

Både nationalisterna och främlingsfientliga partier är, med andra ord, för att bevara och skydda det egna från externa influenser (och aktörer).

4.2.1 Kännetecknen för radikala partier på höger- respektive vänsterskalan

Likt 'vanliga' partier kan också dessa partier placeras på vänster respektive högerkanten. På högerkanten tenderar dessa partier att kännetecknas av följande ståndpunkter:

- ✦ Nationella känslor kopplade till etnicitet
- ✦ Avfärdar världsomfattande föreställningar om samhället
- ✦ Motsätter sig icke europeisk immigration och globalisering

⁶⁵ Hague, Rod - Harrop, Martin (2010) *Comparative Government and Politics - An Introduction*, s: 16-17

⁶⁶ Fennema, Meindert (1997) *Some conceptual issues and problems in the comparison of anti-immigrant parties in Western Europe*, s: 478-479

⁶⁷ Fennema, Meindert (1997) *Some conceptual issues and problems in the comparison of anti-immigrant parties in Western Europe*, s: 483

- ✦ Motsätter sig europeisk integration (syftar på EU) eftersom denna företeelse underminerar nationell suveränitet och identitet
- ✦ Utmålar sig själva som anti-politiska partier; den rådande politiska eliten i landet kritiseras för att vara korrupta och avlägsna från den 'vanlige medborgaren'⁶⁸

På vänsterkanten tenderar dessa partier att kännetecknas av följande ståndpunkter:

- ✦ Förkastar kapitalismens socio-ekonomiska struktur, värden och praktik
- ✦ Förespråkar alternativa ekonomiska och politiska strukturer med stor omfördelning av resurser från landets politiska elit
- ✦ En politisk agenda med betoning på en kollektiv ekonomi och social rättigheter
- ✦ Tenderar att uttrycka sig i anti-kapitalism termer och inte anti-demokrati termer (betoning av det sistnämnda skiljer sig dock mellan grupper)
- ✦ Internationalister (a, förespråkar nätverk och solidaritet utanför statens egna gränser och b, socio-politiska frågor/händelser på nationell och regionalnivå kan härledas till strukturer på globalnivå, exempelvis imperialism och globalisering)⁶⁹

⁶⁸ Rovny, Jan (2013) *Where do radical right parties stand? Position blurring in multidimensional competition*, s: 2 & Fennema, Meindert (1997) *Some conceptual issues and problems in the comparison of anti-immigrant parties in Western Europe*, s: 483-485

⁶⁹ March, Luke & Mudde, Cas (2005) *What's Left of the Radical Left? The European Radical Left After 1989: Decline and Mutation*, s:25

Kapitel 5 Analys av det empiriska materialet

5.1 Likheterna mellan Sannfinländarna och Lëvizja Vetëvendosje

Analysen av det empiriska materialet (partiernas politiska program) indikerar att det råder likheter mellan kosovoalbanska Vetëvendosje och finländska Sannfinländarna. Dock tenderar likheterna att artikuleras annorlunda av partierna ifråga. Den främsta likheten mellan dessa två europeiska partier är deras populistiska (nationella) nyanser. Partiernas politiska verksamhet tar sin utgångspunkt i nationella känslor där förändring förespråkas eftersom rådande samhällsstruktur etc. inte är förenlig med nationella och medborgerliga intressen. Kosovoalbanska Vetëvendosje hävdar exempelvis att Kosovos författning (samt statliga symboler) bör omdanas och reflektera den albanska befolkningens historia, tradition etc. medan Sannfinländarna uppmålar invandring som ett hot mot det finska samhället.⁷⁰

Vidare kombinerar partierna den nationella retoriken med att exempelvis motsätta sig samarbeten eller kontexter där den nationella identiteten och suveräniteten undermineras och urholkas. Ett exempel på detta är partiernas syn på EU. Sannfinländarna hävdar att medlemskap i EU (den europeiska unionen) inte är förenligt med Finlands nationella intressen eftersom rikets rätt att besluta om nationella angelägenheter undergrävas av Bryssel (EU:s politiska centrum). Medlemskap i EU betyder exempelvis att den finska neutralitetsprincipen åsidosätts hävdar Sannfinländarna. Vetëvendosje menar på EU:s närvaro (EULEX) åsidosätter Kosovos rätt till självbestämmande eftersom detta skapar två maktcentra i Kosovo där landets regering inte är högsta auktoritet. Regeringen agerar utifrån landets grundlag medan EULEX inte lyder under Kosovos grundlag utan agerar utifrån direktiv från EU. Vidare anser partiet också att EU:s närvaro har en negativ inverkan på den nationella lagstiftningen eftersom den kopieras från andra (EU) stater vars innehåll är oförenlig med nationella intressen och värden.⁷¹ Det kosovoalbanska partiet är, till skillnad från Sannfinländarna, inte emot EU som helhet utan motsätter sig anslutning till EU ifall

⁷⁰ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 1-2 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Deconstruction of the Declaration of Independence* & Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund*

⁷¹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 3-4 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Accountability and Responsibility: ICO and EULEX* & Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund* & Perussuomalaiset (2013) *Valprogram* & 41 DN (2011) *Finland kommer att bli besvärligare inom EU*

landets medlemskap inte är ett resultat av kompromisser och skiljer sig från andra länders väg till medlemskap.⁷²

En annan likhet mellan dessa två partier är deras syn på jordbruket. Som efterträdare av Finlands Landsbygdsparti har Sannfinländarna en tilltro gentemot den finska jordbruksverksamheten och anser att externa influenser (EU-direktiv och subventioner) inte gynnar finska förhållanden etc.⁷³ Vetëvendosje anser att jordbruket är en nationell tillgång som skall prioriteras av den inhemska regering via en politik där jordbruket subventioneras och bidrar till att Kosovo blir självförsörjande med jordbruksprodukter som går att framställa i landet. På sikt skall detta balansera importen av jordbruksprodukter sjunker i relation till exporten.⁷⁴

5.2 Skillnaderna mellan Sannfinländarna och Lëvizja Vetëvendosje

Partiernas retorik och hållning rörande människor som inte delar samma etniska och kulturella härkomst skiljer sig och artikuleras annorlunda. Sannfinländarnas retorik gentemot individer av annan etnisk och kulturell härkomst än finländsk är ett uttryck av förakt och avsky på individuell plan medan Vetëvendosje är emot Serbien och inte emot landets serbiska minoritet. Sannfinländarna anser att icke finländare har inget att göra i Finland medan Vetëvendosje hävdar att den serbiska minoriteten har rätten att bo i Kosovo. Dock skall denna minoritet lyda under Kosovos lag utan särbehandling med ökade rättigheter som den serbiska staten vill.⁷⁵ Inom denna kontext är det rimligt att hävda att retoriken från det kosovoalbanska partiet är förenligt med demokratiska värden och principer medan Sannfinländarnas retorik inte är det eftersom ett demokratiskt samhälle räds sig inte av mångfald.

Det råder även en skillnad i partiernas retorik rörande rätten till självbestämmande. Sannfinländarnas retorik kan betraktas som en vilja att återställa Finlands självbestämmande genom att avsäga sig sitt EU-medlemskap medan Vetëvendosje hävdar att landets grundlag fräntar folket rätten till självbestämmande. Landets författning betraktar inte Kosovo som albanernas stat samtidigt som den albanska

⁷² Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 8

⁷³ Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund* & Perussuomalaiset (2013) *Valprogram*

⁷⁴ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s:8-9 & 11-12

⁷⁵ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 6 & Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund*

majoriteten nekas rätten att uttrycka sin vilja rörande en förening med Albanien.⁷⁶ Skillnaden ligger i att Sannfinländarna vill återta något staten godtyckligt överlätit till EU medan Vetëvendosje anser att rätten till självbestämmande inte applicerats i Kosovo. Av historiska och geografiska skäl är skillnaden på denna punkt att betrakta som naturlig men poängen är att dessa två partier behandlar detta tema utifrån den kontext de verkar i, något som skapar en skillnad fast temat som diskuteras är den samma.

Vidare finns det även tendenser till skillnader vad gäller politisk orientering. Partiernas politiska program speglar den tillvaro och kontext partierna verkar i. I denna kontext är Vetëvendosjes politiska program ambitiöst och bestämd medan Sannfinländarnas mindre pretentiöst. Sannfinländarnas bildades ur resterna av deras föregångare med syfte att representera en väljarkår vars inställning till EU och invandring är skeptisk respektive främlingsfientlig. Lëvizja Vetëvendosje bildades efter krigets slut vars syfte är att via vänsterorienterad politik förbättra förhållandena i Kosovo. Den primära utgångspunkten är att inte sälja ut statliga företag vars kapital kan användas i enlighet med nationella intressen (satsningar på exempelvis vård, skola etc.). I vissa avseenden är dock partiet mer åt ”mitten” än Sannfinländarna. Främst i fråga om privat företagsamhet.

Slutligen skulle vi också vilja nämna en faktor som inte är inkorporerad i Sannfinländarnas politiska verksamhet. Det kosovoalbanska partiets urarbetade politiska program utgör grunden för partiets parlamentariska och icke parlamentariska arbete. Skillnaden mellan Lëvizja Vetëvendosje och Sannfinländarna i denna kontext ligger i att det förstnämnda partiet också är en rörelse. Vetëvendosje organiserar protester och aktioner med syfte att ge uttryck för sitt missnöje i sakfrågor i enlighet med rätten att protestera. Med tanke på att innehållet synkroniseras med partiets politiska program och ställningstaganden i parlamentet är detta också att betrakta som ett verktyg för Vetëvendosje att utöka sitt stöd bland väljarkåren genom att visa för väljarkåren att partiet har som avsikt att förhålla sig till sina (politiska) löften. Lëvizja Vetëvendosje arbetar, med andra ord, på två fronter.

⁷⁶ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program s: 3-4 & 8 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) Accountability and Responsibility: ICO and EULEX & Perussuomalaiset (2013) Värdegrund & Perussuomalaiset (2013) Valprogram & 41 DN (2011) Finland kommer att bli besvärligare inom EU*

5.3 Slutsats

Den politiska arenan i Europas länder har på senare tid intagits av politiska partier vars politiska ståndpunkter motsätter sig ett mångkulturellt samhälle.⁷⁷ Inom ramen för denna kontext påbörjades arbetet med denna uppsats med syfte att jämföra finska *Sannfinländarna* och kosovoalbanska *Lëvizja Vetëvendosje* (Rörelsen för självbestämmande). Analysen av det empiriska materialet indikerar att det finns likheter mellan dessa två partier fastän partierna verkar i geografiska positioner skilda från varandra. Vetëvendosje och finländska Sannfinländarna karakteriseras av politiska program med populistiska (nationella) nyanser vars innehåll förespråkar förändring av rådande situationer i landet (samhället).⁷⁸ Vidare kombinerar partierna den nationella retoriken med att exempelvis motsätta sig samarbeten eller kontexter där den nationella identiteten och suveräniteten degraderas och urholkas. Ett exempel på detta är partiernas syn på EU.⁷⁹ Analysen av det empiriska materialet indikerar också att likheterna tenderar att artikuleras annorlunda av partierna ifråga. Vetëvendosjes kritiska hållning gentemot EU skiljer sig från Sannfinländarnas fastän båda dessa partier har en skeptisk syn på EU.⁸⁰ Vidare indikerar analysen av det empiriska materialet också att det finns skillnader mellan dessa partier. Detta gäller exempelvis partiernas retorik gentemot icke etniska albaner respektive finländare. Sannfinländarnas retorik är ett uttryck av förakt och avsky på individuell plan medan Vetëvendosje icke har främlingsfientlig retorik. Partiet motsätter sig Serbiens politik gentemot Kosovo men hyser inget ag mot landets minoriteter.⁸¹ En annan skillnad av intresse är det faktum att Lëvizja Vetëvendosje arbetar på två fronter. Det parlamentariska arbetet 'kompletteras' med icke parlamentarisk arbete i form av protester och aktioner med syfte att ge uttryck för sitt missnöje i sakfrågor etc. i enlighet med dess politiska program ställningstaganden i parlamentet.

Därmed anser vi att arbetets frågeställning har besvarats samtidigt som analysen indikerar närvaron av direkta och indirekta skillnader.

⁷⁷ NE (2002) *Främlingsfientlig våg*

⁷⁸ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 1-2 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Deconstruction of the Declaration of Independence* & Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund*

⁷⁹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 3-4 & Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Accountability and Responsibility: ICO and EULEX* & Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund* & Perussuomalaiset (2013) *Valprogram* & 41 DN (2011) *Finland kommer att bli besvärligare inom EU*

⁸⁰ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 8

⁸¹ Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* s: 6 & Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund*

Referenslista

Litterära källor

- Alexander L. George and Andrew Bennett (2005) *Case studies and theory development in the social sciences*, Belfer Center for Science and International Affairs, USA
- Badersten, Björn & Gustavsson, Jakob (2010) *Vad är statsvetenskap? Om undran inför politiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Brante, Thomas & Andersen, Heine & Korsens, Olav (2007) *Sociologiskt lexikon*. NordBook, Skien
- Erlingsson, Gissur Ó & Håkansson, Anders & Johansson, Karl Magnus & Mattson, Ingvar (2012) *Politiska partier*, Studentlitteratur
- Fennema, Meindert (1997) *Some conceptual issues and problems in the comparison of anti-immigrant parties in Western Europe* PARTY POLITICS VOL 3. No.4 pp.473-492
- Gallagher, Michael & Laver, Michael & Mair, Peter (2011) *Representative Government in Modern Europe* (5th Edition). McGraw Hill
- Gomm, Roger & Hammersley, Martyn & Foster, Peter (2000) *Case study method – key issues, key texts* Sage Publications Ltd
- Hague, Rod & Harrop, Martin (2010) *Comparative Government and Politics. An Introduction*. Hampshire & London: Macmillan Press Ltd. 8th Ed.
- March, Luke & Mudde, Cas (2005) *What's Left of the Radical Left? The European Radical Left After 1989: Decline and Mutation* Comparative European Politics, 2005, 3, (23–49)
- May, Tim (2001) *Social Research – Issues, methods and process*, Open University Press
- Rovny, Jan (2013) *Where do radical right parties stand? Position blurring in multidimensional competition* European political science review, 2013, 5:1 (1-26)
- Tallberg, Jonas (2011) *EU:s politiska system* (4:e upplagan) Studentlitteratur. Lund
- Tavits, Margit (2006) *Party System Change: Testing a Model of New Party Entry*. Party Politics 12, 99-119

Elektroniska källor

- Assembly of Kosovo (2013) *List of the Committees in the Assembly of Kosovo* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.assembly-kosova.org/?cid=2,110> > 2013-03-25
- Assembly of Kosovo (2013) *Results of the last Elections* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.assembly-kosova.org/?cid=2,161> > 2013-03-25

- Bota sot (2013) *Takohen përsëri Isa Mustafa e Albin Kurti* (elektronisk) Tillgänglig < <http://botasot.info/kosova/217078/takohen-perseri-isa-mustafa-e-albin-kurti/>> 2013-03-25
- DN (2011) *Sannfinländarna finländska valets raket* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.dn.se/nyheter/varlden/motgang-for-centern-i-finlandska-valet>> 2013-05-14
- DN (2011) *Finland kommer att bli besvärligare inom EU* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.dn.se/nyheter/varlden/finland-kommer-att-bli-besvarligare-inom-eu>> 2013-05-14
- Fria tider (2012) *Sannfinländarna kommunalvalets största vinnare* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.friatider.se/sannfinlandarna-kommunalvalets-vinnare>> 2013-05-14
- Government of Kosovo (2013) *Ministry of Diaspora* (elektronisk) Tillgänglig < <http://medrks-gov.net/ministry/minister/?lang=en>> 2013-03-30
- Lajmeshqip.com (2011) *Prishtinë: Fryma... u "ndal" në Vetëvendosje* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.lajmeshqip.com/kombetare/plotesuar-prishtine-fryma%E2%80%A6-u-%E2%80%9Cndal%E2%80%9D-ne-vetevendosje>> 2013-03-25
- LDK (2013) *Kryetari Mustafa u takua me z. Albin Kurti* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.ldk-ks.eu/Al/aktualitete/lajmet/226/>> 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2011) *Vetëvendosje ne Kuvend* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.vetevendosje.org/?cid=1,82,2829>> 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *History of Lëvizja Vetëvendosje* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.vetevendosje.org/repository/docs/index3.pdf> > 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Short program* (elektronisk) Tillgänglig < http://www.vetevendosje.org/repository/docs/Programi_i_shkurte_anglisht.pdf > 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Deconstruction of the Declaration of Independence* (elektronisk) Tillgänglig < http://www.vetevendosje.org/repository/docs/Deconstruction_of_the_Declaration_of_Independence.pdf > 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Why No Negotiations?* (elektronisk) Tillgänglig < http://www.vetevendosje.org/repository/docs/Why_no_negotiations.pdf > 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Why selfdetermination* (elektronisk) Tillgänglig < http://www.vetevendosje.org/repository/docs/why_selfdetermination.pdf> 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *One step forward – three steps back* (elektronisk) Tillgänglig < http://www.vetevendosje.org/repository/docs/One_step_forward_three_steps_back.pdf> 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2012) *Accountability and Responsibility: ICO and EULEX* (elektronisk) Tillgänglig < <http://www.vetevendosje.org/repository/docs/accountability.pdf>> 2013-03-25

- Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Aksione* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.vetevendosje.org/?cid=1,3>> 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Aktivitetet ne Kuvend* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.vetevendosje.org/?cid=1,82>> 2013-03-25
- Lëvizja Vetëvendosje (2013) *Lëvizja VETËVENDOSJE! kërkoi formimin e një blloku opozitar me LDK-në* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.vetevendosje.org/?cid=1,2,5988&author=0>> 2013-03-25
- NE (2002) *Främlingsfientlig våg* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.ne.se/rep/fr%C3%A4mlingsfientlig-v%C3%A5g>> 2013-05-18
- Perussuomalaiset (2013) *Historia* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.perussuomalaiset.fi/historia/>> 2013-05-14
- Perussuomalaiset (2013) *Värdegrund* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.perussuomalaiset.fi/arvomaailmamme/>> 2013-05-14
- Perussuomalaiset (2013) *Valprogram* (elektronisk) Tillgänglig <<http://www.perussuomalaiset.fi/ohjelmat/getfile.php?file=1536>> 2013-05-14
- Sveriges Radio (2012) *Eurokris och främlingsfientlighet* (elektronisk) Tillgänglig <<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=438&artikel=5305964>> 2013-04-10
- Zëri (2013) *Deshtion mocioni i Vetëvendosjes* (elektronisk) Tillgänglig <<http://zeri.info/artikulli/3264/deshton-mocioni-i-vetevendosjes>> 2013-04-05
- Zëri (2013) *Takohen Mustafa e Kurti për koordinim të veprimeve opozitare* (elektronisk) Tillgänglig <<http://zeri.info/artikulli/2592/takohen-mustafa-e-kurti-per-koordinim-te-veprimeve-opozitare>> 2013-03-25